

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc în Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dr. E. Nachf.,
W. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-közt).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntă. — REDACTIUNEA pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 191.

Brașov, Miercuri 29 August (11 Septemvrie).

1907.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Mier-
curi, ziarul nu va apărea până Joi sara.

Bogdan Petriceicu Hasdeu.

Cel mai genial dintre învățații
români ai epocii noastre *Bogdan Pe-
triceicu Hasdeu* a închis ochii pentru
vechii în castelul său din Câmpina. Pe
terenul literar, istoric și filologic Has-
deu și-a afirmat spiritul și pătrunderea
sa extraordinară. El a deschis nouă
drumuri pentru scrutarea limbei și a
istoriei naționale și a creat opere
de-o mare valoare, cari, deși în parte
au rămas neterminate, sunt de un
mare preț pentru viitor.

Activitatea literară și științifică
a ilustrului bărbat se poate împărți
în două perioade, în acela dinaintea
și în periodul după moartea fiicei sale
atât de mult iubite, a cărei memorie
l'a făcut să trăiască anii ultimi ai
vieții sale retras în resignare și lă-
sând frâu spiritului său pătrunzător,
cu care s'a adâncit în cele mai ab-
stracte cugetări și doctrine. În pe-
riodul dintâi a apărut „Istoria critică
a Românilor”, un volum și un fascicol,
și lucrarea sa frumoasă și originală
„Cuvinte din bătrâni” apoi „Princi-
piile filologiei comparative” și „Frag-
mente pentru istoria limbei române”.

Și nu trebuie să uităm admira-
bila sa „Monografie a lui Ioan Vodă
cel cumplit”. În periodul al doilea,
care dela 1888 când a murit fiica sa
Iulia a durat 19 ani, cade lucrarea
sa distinsă la „Revista nouă” și pu-
blicarea celor patru volume a gran-
dioasei sale opere „*Magnum Etymo-
logicum Romanicae*”.

Ultima operă a fost concepută
de Hașdău așa ca ea să cuprindă
„toată limba română în manifestările
și formele ei istorice, populare și dia-
lectale”. E foarte regretabil că din

această lucrare uriașă Hașdeu a ter-
minat numai cele patru volume din-
tâi, dar acestea sunt de ajuns spre a
arăta drumul cel lung și dificil ce
vor avea să-l străbată cei-ce vor ur-
ma pentru a realiza mărețul program
ce și l'a fost pus marele învățat.

Pentru astăzi ne mărginim la
aceste puține indicări, lăsând la alt
loc al acestui număr să vorbească
însuși decedatul autor despre activi-
tatea sa. De aici se va cunoaște in-
drăsnețul avânt al spiritului său pă-
trunzător. Cu Ardealul nostru nu s'a
ocupat în special în operele sale stră-
lucitul istoric, dar el însuși a zis odată
c'a făcut cel mai cald omagiu bătrâ-
nului Ardeal, când și-a ales soața
vieții sale dintre ficele munților lui.

Când înainte cu douăzeci de ani
ziarul nostru și-a serbat aniversarea
a cincizecea a existenței sale, n'a lip-
sit nici Hașdeu între cei ce l'au felicitat
prin una din genialele sale sen-
tințe, care se sfârșise cu cuvintele:
„Când omul nu mai iubește nimic, e
un cadavru; este un cimitir poporul,
care nu mai crede. Voi, cei ce iubiți
neamul românesc, lăsați-l pe popor
să creadă și nu vă bateți joc de cre-
dințele sale”.

Iar acum când frații rămași în
viață se pregătesc a duce la criptă
pe genialul succesor al ilustrei familii
române basarabene vom cita aici ver-
surile lui Hasdeu, în cari își arată
dorința în prevederea momentului
când va fi dus la criptă „nu el, ci
vasul său”:

Ași dori să văd fețe voioase
Și s'aud împrejur mi cântând:
„A scăpat o simțire din oase
Și din carne scăpa'ta un gând,
„Printre glume din lume plecând!”

Sârbi radicali au ținut Duminecă în
Rima (Slavonia) o mare întrunire populară,
în care s'a desbătut asupra situațiunei, ce
s'a creat partidului lor în urma evenimen-
telor mai recente. Adunarea a fost deschisă

de către deputatul Lisovac care a vorbit
pe larg asupra programului partidului ra-
dical-sârbesc. În decursul expunerilor sale
a vorbit despre luptele, ce le-a provocat
Austria și a conchis că Sârbi radicali tre-
buie să se lupte și pe viitor pentru inde-
pendența Ungariei. Preotul Magarasevici a
pretins egalitatea Sârbilor cu celelalte na-
țiuni și regularea chestiunii-or bisericesti.
După ce au mai vorbit câțiva oratori s'a
primit cu unanimitate o rezoluțiune, în
care se decretează eșirea partidului Sârbi-
lor radicali din coalițiunea sârbo-croată și
aderarea Sârbilor radicali la rezoluțiunea
Fiumană.

Tratatul de comerț dintre Austro-
Ungaria. În convorbirea ce a avut-o mini-
strul Sârbei Passici cu bar. Aehrenthal
s'a discutat chestiunea negocierilor cu pri-
vire la tratatul de comerț dintre Austro-
Ungaria și Serbia. Miniștrii au discutat de
asemenea și chestiunile politice. D-l Passici
a asigurat, că politica Sârbei, în chestiu-
nea balcanică, este conformă cu politica
Austriei și Rusiei; guvernul sârbesc va
contribui, în măsura puterilor sale, la suc-
cesul acțiunei de reforme a puterilor și la
liniștirea Macedoniei.

Dieta Bucovinei este convocată pe ziua
de 16 l. c. n.

Chestia gimnaziului din Câmpulung
(Bucovina). Din Cernăuți vine știrea, că
guvernul central din Viena a decis ca gim-
naziul românesc, care avea să re activeze
cu ziua de 1 Sept. n. a. c. la Câmpulung,
să nu se deschidă anul acesta, ci deschi-
derea să se amâne pentru un timp nede-
terminat. Știrea aceasta a produs, de sine
înțeles, în Bucovina, dar mai ales la popu-
lațiunea din părțile munților o mare con-
sternare, deoarece părinții din districtele
Solca, Gura-humorului, Câmpulung și Vatra
Dornei, conțând la deschiderea gimnaziu-
lui din Câmpulung, au întrelasat înscrierea
copiilor lor la alte gimnazii. Nedreptatea
ce i s'a făcut prin aceasta poporului ro-
mânesc din Bucovina e cu atât mai mare,
cu cât ea s'a făcut numai de dragul a câ-
torva străini, cari au protestat în contra
înființării acestui gimnaziu cu clase ultra-
civiste, cerând activarea de clase paralele,
române și germane.

Deciziunea guvernului vienez a pro-
dus între Românii bucovineni o mare in-
dignare. În toate districtele românești se
vor ținea, după cum scrie »Ap. Națională»,

adunări de protest, în cari se va critica în
mod violent atitudinea guvernului central.
La Cernăuți se va convoca un mare mee-
ting de protestare, la care vor lua parte
și deputații din camera vieneză.

»Apărarea Națională» este informată
că deputații bucovineni au plecat la Viena
pentru a exopera deschiderea imediată a
gimnaziului.

Criza croată.

Ludovic Mocsary scrie despre
criza croată în revista financiară „Le
Courrier européen”. În introducere
spune, că în vechime nobilimea croată
era una cu nobilimea ungurească și
nu era nici o separațiune. Ideile de-
mocratice și naționaliste au dat mai
târziu prilej la diferențe și fantoma
illirizmului a fost exploatată de către
Viena, iar intriga austriacă a atârnat
pe Croați în contra Ungurilor la 1848.

Mișcarea cea mai nouă de ob-
strucție a Croaților i-au pus iarăși în
conflict cu națiunea ungară: Ce a
contribuit mai mult, ca Croații să
facă atâta tapagiu, este conștiința lor,
că sunt rassa cea mai capabilă și cea
mai înaintată în civilizație și în spirit
politic din toate rasele Slavilor de
sud. Apoi continuă astfel:

Croația și (Slavonia) are cam două
milioane de locuitori, dintre cari cam jum-
ătate nu sunt Croați, ci Sârbi. Și unii și
alții vorbesc aceeași limbă, dar Croații
sunt catolici, Sârbi ortodoxi. Această di-
ferință de cult e de natură a forma între
cele două grupuri un antagonism, care este
aproape cât o diferență de naționalitate. Dar
hegemonia elementului croat al acestei pro-
vincii e stabilită în mod incontestabil și
Croații nu se îndoesc, că se vor bucura
încă și de aci încolo de ea, dacă se vor
realiza aspirațiunile lor la uniunea cu Dal-
mația și Bosnia, unde proporția dintre
Croați și Sârbi e aproape aceeași. Perspec-
tivă brillantă a unei pozițiuni dominante
în acest stat nou slav, este, care agită mai
cu samă imaginațiunea Croaților.

»Independența Croației e de timp
îndelungat și mai ales în acest moment
strigătul de războiu de care răsună acea-
stă provincie. Croații și-au octroat titlul
de »regat al Croației», pe care l'au arun-

treagă nu sunt ca un fel de imperceptibili
microbi, prin cari officează și studiul și
studentul. Să le spui că sunt membru al
Academiei și chiar al mai multor Academii?
Iară nu-i mare treabă.

Toate Academile din lume, dacă le
iei cu toptanul, stau pe loc și nu vor să
se prezinte, iar luate în amănunt, ele adă-
postesc vecinic în sânul lor multe vene-
rabile mustre de rugină intelectuală, puse
la păstrare de vremea rea.

Să le spui că muncesc de mai bine
de treizeci de ani fără întrerupere în ogo-
rul științei și al literaturii? că am dat la
lumină vre-o douăzeci și atâtea volume?
că am fost mult lăudat de cutare și cu-
tare, și încă cutare? că am fost de atâtea
ori premiat? că... tot nu-i mare treabă!

O muncă ori cât de îndelungată poate
să fie steapă sau mincinoasă; volumele,
ori cât de numeroase, pot fi un nămol de
secături, fără traiu după gustul momentu-
lui; laudele, cât de zgomoatoase, pot fi cer-
șite, mijloctele sau cumprate; premiile pot
fi de cărdășie. Ce să le spui dar? Voi
zice numai atâtea că: în istorie, în filolo-
gie, în ori ce sferă a conștiinței, eu am
fost totdeauna sceptic, respingând autori-
tarismul de sus ca și popularitatea de jos
și croindu-mi pretutindeni singur, prin pro-
priile mele cercetări după isvoare, o cale
nouă, bună sau rea, cum mă tăia capul,
dar din lumină curată, fără frică de ni-

Fosta aceasta un îndemn postum de
la tatăl-meu, al cărui spirit doria să-și rea-
lizeze planul unui mare dicționar al lim-
bei române?

Eu n'o știam de loc atunci și nici
măcar o bănuim, dar totuși simțeam un
ce, pe care nu-l simțisem în timpul stu-
diilor mele istorice. Și aci chem martori
pe profesorii I. Bianu și L. Săineanu, cari
— interesându-se mult de mersul Etymo-
logiului — de câte ori mă întrebau: cum
de am găsit eu o etimologie cutare sau
cutare foarte grea a unui cuvânt, le-am
răspuns sistematic, nu odată, ci de zeci-
mi de ori și aceasta înainte de repozarea și
chiar de boala fiicei mele: »nu știu, n'am
găsit'o eu, e cineva nevăzut, care mă
ajută».

Până aci însă existența acelu »cine-
va nevăzut» nu este dovedită, și cu atât
și mai puțin e dovedită identitatea lui cu
tatăl-meu.

Este o incredințare a mea, o simplă
afirmațiune. Ori cine poate să-mi răspundă
că între încetarea din viață a tatălui meu
și între trecerea mea la Linguistică este
o coincidentă, o întâmplare, un azard.

Hașdeu despre el însuși.

Dar ce să le spui? Să le spui că-s
profesor de universitate? Nu-i mare treabă!
Câți profesori universitari în Europa în-

deja foarte suferind, el atrăsese atențiunea
Academiei Române asupra vechilor dicțio-
nare manuscrise slavo-românești, cari se
găsesc în Rusia (Analele Academiei Ro-
mâne t. l. p. 203 ședința din 2 August
1869.)

Prima edițiune a mea din »Istoria
critică» se reproducea în fascioare după
textul publicat mai întâi periodic în »Co-
lurna lui Traian». Iau dar »Columna lui
Traian» pe 1 Decemvrie 1872, adică pen-
tru întreaga lună Noemvrie, în cursul cărei
murise tatăl meu, și ce văd?

»Istoria critică» ajunsese atunci până
la pag. 221 (§ 32) după a doua edițiune.
Tot restul s'a scris în urmă, deja după
moartea lui tatăl-meu.

Ei bine, să-și arunce ochii ori-cine
asupra Istoriei critice, și se va încredința
că până la pag. 221 ea este prea puțin
linguistică, aproape nici decum mărginî-
du-se în istorie din punctul de vedere ar-
heologic, pe când dela pag. 224 se începe
Linguistica, din ce în ce mai mult Lingui-
stică, în sfârșit numai linguistică, apoi de
odată nu știu ce mă împinge a părăsi cu
desăvârșire studiile curat istorice și a mă
da numai celor lingvistice.

Astfel, pe la 1875 eu deschid la Uni-
versitatea din București un curs de Filo-
logie comparativă. De aci înainte până la
»Cuvinte din bătrâni», până la etymologi-
cum magnum, Linguistica mă înghite.

CALETONUL »GAZ. TRANS.»

Activitatea lui Hasdeu.

Extragem din „Sic cogito” următo-
arele asupra activității lui Hașdeu:

Măcar că din copilărie îmi plăcea a
învăța multe limbi, o făceam însă mai cu
seamă pentru a putea citi în texturi ori-
ginale fântânile istorice, căci nu Linguistica
mă preocupa în specie, ci istoria, și anume
istoria într-o direcțiune mult mai arheo-
logică.

Cele dintâi scrieri ale mele: »Ana-
lise literare», »Luca Stroici», »Portretul lui
Tepeș», »Ion cel Cumplit», »Istoria tole-
ranței», »Arhiva istorică», »Istoria cri-
tică», primele două fascioare din prima
edițiune, tot ce am scris înainte de 1873,
afară de politică și de literatură, sunt lu-
crări istorice.

La 9 Noemvrie 1872 moare în Ho-
tin tatăl meu Alexandru, care știa teme-
nic peste 10 limbi și, pe lângă o întinsă
cultură filosofică în școala lui Chelline și
Görns, căpătase în școala lui Grimm o
nespusă iubire pentru Linguistică.

Visul său de aur era de a vedea
odată un mare dicționar științific al lim-
bei române. Cu trei ani înainte de moarte,

cat nu de mult în nas parlamentului, joc de copii puțin demn de o națiune. Croația — Slavonia tot așa ca și Dalmația (de jure) — nefind nici odată alta, decât părți ad-nexe ale regatului Ungariei.

Dar care este independența, de care e vorba? Dacă s'ar trata de o veritabilă independență, dacă Croații ar avea în vedere ieșirea lor din legăturile cu monarhia austro-ungară, și stabilirea unui stat suveran, ca Sârbia, Bulgaria sau Muntenegru, Ungaria ar avea să procedă după cum cere demnitatea și interesele ei; dar Europa ar putea privi la această evoluțiune cu aceiași ochi ca la separațiunea Svediei și a Norvegiei?

D-l Supilo, șeful cel mai marcant al mișcării actuale în Croația, într'un discurs ținut de curând, în care fiecare cuvânt e cumpănit, n'a considerat cumva poziția acestor țări balcanice ca vrednică de invidiat? Dar nu-i așa.

E vorba numai de a prescurta legăturile, ce leagă această țară de secole cu Ungaria: care va să zică, în loc de a face parte din această parte a monarhiei habsburgice, care se numește Ungaria, Croația să s'atașeze la cealaltă jumătate, pe care o cunoaștem sub numele colectiv de Austria. În loc de a face parte din acest vechiu regat, care, cu tot pactul dela 1867, cunoscut sub numele de sistem al »afacerilor streine«, și-a păstrat vechia constituție, ministerul său, parlamentul său, Croația va fi înghițită ca o mică provincie de Austria, va fi guvernată și administrată de către Viena, de către burocrăția austriacă, care de sigur ea va voi să-i acorde acestei nouă provincii o poziție privilegiată. Se știe, că după 1848 Croația a câștigat drept mulțămire aceea ce Ungurii au primit drept pedeapsă.

Sunt oare Croații ademeniți de speranța, că Austria va fi care le va acorda uniunea cu Dalmația și chiar cu Bosnia? Vechia maximă de stat a Habsburgilor, *divide et impera*, este oare menită spre a da concurs formațiunii unui stat considerabil al Slavorilor de sud, constituiți din elemente, a căror caracter neliniștit și querulant, bine cunoscut a adus întregii peninsule balcanice reputația unui cuib de vijelii? Austria preferă provincii mici, docile și liniștite ca Știrea ori Salzburg. Dar Austria nici nu dispune încă liber de Bosnia și dacă va ajunge să dispună de ea, și mai cu samă dacă va reuși a estinde dominațiunea sa în Macedonia, a pune mâna pe Salonic, ori va voi ea oare să-și păstreze aceste cuceriri pentru a le guvernarea imediat printr'un absolutism militar, birocratic și german, mai curând decât a le lăsa pradă ambițiunilor egemoniei și a pretențiunilor constituționale ale Croației?

Și care e motivul invocat în favoarea separațiunii. Acesta este, că Ungaria nu vrea să respecte naționalitatea și limba croată, că vrea să maghiarizeze Croația. Nimeni mai fals și mai absurd, decât aceasta. În pactul fundamental dela 1868 (art. de lege 30, §. 57) e stipulat, ca limba croată să fie exclusiv limbă oficială, chiar și în resortul militei (honvezi), a comerțului, a comunicațiunii, a finanțelor, resorturi privite ca comune ambelor țări; încât pentru maghiarizare, cine ar putea țânți la simpla incorporare a Croației și la despoierea ei de ori ce autonomie? Doamne ferește-ne pe noi Ungurii de a mai primi încă o masă mare de aceste

elemente streine, de cari avem destule și cari ne cauzează atâta încurcătură! Frica de maghiarizare e o adevărată fantasmagorie. Dacă este un pericol, pentru naționalitatea croată, este germanizarea austriacă, care e în plină activitate în Croația ca și în Ungaria și acesta e motivul adevărat, care impune imperios celor două națiuni de a se uni strâns pentru a se apăra în contra pericolului comun, în loc de a se sfâșia una pe alta.

În partea din urmă Mocsáry vorbește despre rezoluția dela Fiume, pe care o aprobă, pe când critică guvernul din cauza proiectului de lege privitor la serviciul la drumurile de fer, a căreia redactare, zice, a fost o eroare. Diferența cu Croații trebuia aranjată de către deputațiunile ambelor țări în sensul pactului fundamental dela 1868. Incheie zicând, că nimeni nu poate prevedea desvoltarea ulterioară a afacerii croate.

Grecia și bandele din Macedonia.

Interesante declarații ale ministrului de externe al Greciei.

Correspondentul din Athena al ziarului »Pester Loyd« a avut o convorbire cu Kalogeropulo, actualul reprezentant al ministerului de externe al Greciei asupra situației din Macedonia.

Convorbirea cuprinde următoarele amănunte:

Ziaristul a întrebat pe ministru:

— S'a vorbit că autoritățile grecești au închis ochii fața de bandele cari treceau granița. Ce a făcut Grecia pentru a nu acredita acest zvon?

— Cordonul nostru militar — a răspuns ministrul — n'a putut împiedeca trecerea bandelor, după cum n'au putut-o face nici soldații turci mult mai numeroși, în cealaltă parte a graniței. Apoi, afară de drumul pe uscat, este și un drum pe mare. După indicațiile turcilor chiar, numărul participanților bandelor sosiți din Grecia se ridică la 150, deci 3 la sută din bandele grecești, sânt macedoneni. În Macedonia se judecă de regulă după aparențe. Pot să vă repet ordonanța dată autorităților de graniță pentru împiedecarea trecerii bandelor:

»Ve-ți împiedeca cu ori-ce mijloc trecerea bandelor sau indivizilor bănuiți că s'ar asocia bandelor. Ei vor fi imediat prinși și predați autorităților.»

Ofițerii, — spune ministrul — cari au abuzat de concediul lor, vor fi predați autorităților militare după întoarcerea lor. Listele de concediu sânt acum cercetate cu precizie. Politică turcească variază însă regulat. Acum nu să plânge la Sofia de 5 și 6 bande bulgare alcătuite din soldați ofițeri și subofițeri bulgari, au fost distruse de turci: nu s'a găsit nici în atențutul contra colonelului englez Elliot, o bază pentru intervenții serioase în Bulgaria, de unde bandele trec granița bine înarmate după cum s'a și stabilit de către autoritățile turcești.

Crede cineva serios că bulgarii sânt copii supuși ai Europei? Istoria ultimilor 10 ani a dovedit contrariul. Dacă grecii din Macedonia nu întreprind nimic în con-

tra turcilor, ei au luat armele pentru a se apăra în contra bandelor bulgare.

— Ce va face guvernul d-v. în viitor?

— Va lucra desigur pentru organizarea noastră puternică militară și acțiunea noastră va urmări progresul, singurul mijloc de a fi stimat. Încrederea în sine e primul pas înainte. Aceasta e părerea mea și am motive să cred că aceeași părere o au și colegii mei.

Cronica din afară.

Dela conferența păcii. În ședința plenară de Duminecă a conferenței de pace s'a adoptat proiectul privitor la deschiderea ostilităților. Proiectul privitor la drepturile și datorile statelor neutre pe teritoriul combatanților a fost respins de comisiune după ce a fost combătut de baronul Marschall, delegat germaniei. Proiectul n'a intrunit decât trei voturi.

Situația în Maroco. Amiralul Philibert, telegrafiază cu data de 8 Sept. că orașul Casablanca este linistit. Se continuă tratativele la Mazagan cu privire la depozitul de arme din acest oraș. Europeanii sunt lăsați în pace. La Saffi, Laroche, Mogador nu se semnalează nici un incident.

Încetarea operațiunilor bandelor bulgare.

Din Constantinopol se anunță, că într'o bisericească macedoneană un șef de bandă bulgară, invitat de exarhat, a comunicat publicului hotărârea de a se înceta operațiunilor bandelor în Macedonia.

Ce-i de condamnat?

Cetim în »Unirea« în numărul ultim dela 7 Septembrie următoarea comunicare foarte curioasă:

Porniri condamnabile. Săptămâna trecută aproape toate ziarele noastre s'au grăbit să reproducă după »Gazeta« sensaționala știre, că protopopul unit din Orăștie folosește plicuri oficiale numai cu text maghiar, pe când ar avea dreptul să le folosească cu text paralel. Iată, vor fi exclamat cu mult iros scribleri cu păr lung din redacțiile foilor noastre, iată, cum vând și tradează cauza națională uniții! Pe ei dar, să țintuim pe stâlpul infamiei, pe trădătorul protopop al Orăștiei! Zis și făcut!

Văzând setea după după senzații, mă grăbesc și eu cu una.

Am înaintea mea un estras din matricula botezaților a parohiei ortodoxe din Serb-Cianad, sau ca să reproduc fidel: *Kivonat a szerb-csanádi gör. kel. román egyház kereszteleési anyakönyvéből*, iscalit de *Opreat Terentiu gör. kel. r. plébános és szentszéki ülnök.*

Doriți o știre mai senzațională ca asta? Sper, că și fără de a mai adauge rugarea, ea va fi reproducută de foile noastre, de nu cumva le va împiedeca împrejurarea, că biserica ortodoxă e singura biserică națională din patrie, care de veacuri ne-a conservat limba și legea, de pildă ca părintele din Cenadul-sărbesc!

Sărmana gazetărie! mult va mai trece până ce vom putea curăți de pe noi rugina, care ne consumă. Acum, când școalele noastre sunt amenințate cu perire, noi

gazetarii, luminătorii cetitorilor ignoranți, iscoditorii și promotorii ideilor mari și generoase, deșteptătorii masselor, noi, ne batem capul, ce plicuri folosește cutare popă!...

După titlu ar fi vorba de niște porniri condamnabile. Și ce este condamnat după cel ce a scris acele rânduri în »Unirea«? — Răspuns: O pornire condamnabilă este când »Gazeta« și după ea aproape toate ziarele noastre își permit a critica pe protopopul unit al Orăștiei, pentru-că folosește un sigil protopopesc cu inscripție maghiară și mai folosește și plicuri, pe cari își tipărește adresa tot numai în limba maghiară.

Ni-se ia foarte în nume de rău că aducem astfel de »știri senzaționale« și ni-se face imputări, ca și când am fi mai cruțători în lățirea de știri senzaționale față cu parohii ortodoxe, dintre cari comunicarea »Unirei« citează pe cel dela Cianadul sărbesc, care a făcut un estras din matricula botezaților asemenea numai în limba maghiară.

De ce nu ne-a comunicat mai înainte aceasta »senzație« cel-ce o lansează acuma pentru a-și ușura propriul său păcat?

L'am mai înțelege pe acesta, care poate că se simte așa de mult molest de astfel de știri de senzație încât merge până a exclama: »Sărmană gazetărie! mult va mai trece până se va curăți odată rugina de pe ea. Toată lumea românească e în fierbere din cauză că școalele noastre sunt amenințate, ear gazetarii aștia n'au altă treabă decât să se ocupe cu chestia bagatelă, ce plicuri și sigiluri folosește cutare protopop?«

Comunicarea o caracterizează faptul, că cel ce a scris »retace de tot inscripția maghiară a sigilului protopopesc.

Dar să vedem cum va ști redacția »Unirei« să justifice față cu noi și cu celelalte ziare publicarea unui comunicat așa de infect, ca acela despre care vorbim. După ce vom avea răspunsul »Unirei«, vom arăta ce credem noi despre toată treaba.

STIRILE ZILEI.

— 28 August v.

Adunarea generală a »Asociațiunii« în Bistrița. Comitetul desp. Bistrița întregit cu membrii inteligenței române din localitate a făcut — scrie »Rev. Bistriței« — toate pregătirile pentru a primi în mod demn pe pionierii culturii noastre. Vineri în 20 Septembrie la oarele 12 din zi va fi primirea comitetului central și a oaspeților, la 8 oare seara de cunoștință. Sâmbătă în 21 Septembrie liturgie la 9 oare, ședința

meni, fără tolos personal, fără fățarnicie, fără reclamă.

Testamentul lui Hașdeu.

Eu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, în deplinătatea facultăților mele intelectuale, slobod de ori-ce înrăurire fac testamentul de față.

În primul rând constat că averea mea se compune din cele ce urmează:

1) Castelul *Iulia Hașdeu* din Câmpina str. Municipală, cu terenul său începând din stradă până în fundul proprietății mele și cu atenansele castelului. Aceste atenanse sunt formate dintr'un corp de case pentru locuință de stăpân și de un al doilea corp, servind pentru bucătărie și locuință de servitori. În sfârșit din diferite alte mici construcțiuni cari se găsesc pe terenul castelului.

2) Intreaga avere mobilă aflată în castelul »Iulia Hașdeu«, compusă din cărți, tablouri, obiecte de artă, mobilier etc.

3) Manuscrise.

4) Terenul în lățime de aproximativ 8 metri, situat în partea de nord a castelului (vecinătatea Gărbăcica) pe care teren sunt construite o casă pentru portar și al doilea corp de casă format din două odăi cu un antreu. Acest teren l'am separat încă din viață de proprietatea castelului printr'o despărțitură, care începe

din str. Municipală și merge până în fundul proprietății mele.

5) Mobilierul necesar delocuiniță așezat în cele două construcții de pe acest teren.

Legatarul universal.

Asupra acestei averi, precum și asupra oricărei alte averi ce se va afla în momentul morții mele, insitui legatar universal pe *Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României.*

Aceasta ca un omagiu de adâncă venerațiune pentru dinastia domnitoare a Hohenzolernilor și ca o intrupare a speranțelor României viitoare.

Alteța Sa Regală, Legatarul meu universal, va binevoi să primească rugămintea ca din averea ce o las moștenire să predea femeii Anica Manolescu, care ca menageră a purtat supravegherea bătrânelor mele și dacă va purta aceeași grijă până la moartea mea, imobilul dela numărul 4 (patru) cu obiectele de mobilier prevăzute la numărul 5 (cinci) de mai sus.

Dacă însă Alteța Sa Regală Principele Nicolae va preferi să reție întreaga avere mobilă și imobiliară ce voi lăsa în momentul morții mele, atunci va avea facultatea să servească femeii Anica Manolescu o sumă de 20,000 lei (douăzeci mii), liberând astfel succesiunea de ori-ce sarcină.

În toate cazurile rog pietatea A. S. R.

Principelui Nicolae pentru întreținerea foarte modestă a mormântului funerar al familiei Hașdeu din cimitirul Șerban Vodă, unde și eu doresc să fiu înmormântat.

Manuscrisele prevăzute la numărul 3 (trei) doresc să fie încredințate d-lor Ciocazan avocat și Iuliu Dragomirescu, avocat și publicist, care le vor da destinațiunea pe care o vor crede mai nimerită.

Tot d-lor C. M. Ciocazan și Iuliu Dragomirescu las exclusiv exercitiul dreptului legal de proprietatea asupra tuturor operelor mele literare și științifice, rugându-i însă ca să depună sumele, cari le vor reveni, la Casa de depuneri, alcătuită un fond numit *Iulia Hașdeu*, din care cu vremea se vor ajuta lucrările literare și științifice cu caracter spiritualist și liber evangelic, pe cari le vor afla meritorii.

În caz de caducitate a acestui testament, întreaga avere o las executorilor testamentari mai jos prevăzuți cu obligațiunea de a îndeplini dorințele mele în ce privește femeia Anica Manolescu și întreținerea cavoului.

Executorii testamentari devenind astfel legatarii mei vor consacra castelul unui cult spiritualist, transformându-l într'un templu sau muzeu, cum vor socoti mai bine în majoritatea d-lor, sesizând intențiunile și credința mea.

Pentru întreținerea lui, executorii mei testamentari vor delega pe unul din d-lor ca să vândă atât mobilierul și obiectele

caznice, conținând lucrurile sacre, cât și atenanțele castelului cu terenul lor, până în strada Municipală din partea opusă terenului prevăzut la Nr. 4, realizând astfel o sumă, al cărui venit inindu-l eventual și cu venitul operelor mele va fi îndestulător pentru acest scop.

În ce privește manuscrisele, rămâne neschimbată dispozițiunea de mai sus.

Adaug în sfârșit, că ori-ce alte testamente sau dispozițiuni anterioare, ca spre exemplu cea făcută în favoarea fostului meu intendent Vasile Pascu, izgonit din serviciu, ca o slugă fără recunoștință și periculoasă, sunt și rămân revocate.

Executorii testamentari.

Ca executorii testamentari pentru aducerea la îndeplinire a ultimelor mele voințe numesc pe d-nii Emil Costinescu, fost ministru, C. M. Ciocazan avocat, Barbu Delavrancea avocat, Tudor Rădulescu, directorul Regiei monopolurilor statului, Gh. Ștelănescu profesor la Conservator și Iuliu Dragomirescu, publicist și rog stăruitor să primească această sarcină.

Făcut la București, astăzi douăzeci și trei Noemvrie anul una mie nouă sute șase.

(ss) *B. P. Hașdeu*, pensionar Câmpina.

I la 11 oare în sala comitatului, la 1 oară d. a. banchet, apoi petrecere populară, seara teatru Bărsanu. Duminecă în 22 Septembrie se dă o II., după amiază conferințe literare, seara la 8 concert și dans. Invitațiile se trimit în zilele următoare. Oaspeții cari doresc să li-se caute quartire să se adreseze d-lui *George Certeanu*, secretar la »Bistrițiana« în Bistrița.

Inscrierile la gimnaziul de stat din Caransebeș. Cetim în »Renasterea«: Pe prima clasă gimnazială s'au înscris până azi 121 elevi. Partea cea mai mare a celor înscrși sunt copii de ai grănicerilor. După însinuarile făcute de mai înainte la primarul orașului, se vor înscrie încă 30—40 elevi. — În urma acestor înscrieri probabil că se vor deschide 3 clase prime paralele. — Inscriserile le efectuește dl. dir. A. Kalkbrenner. — Dacă se vor deschide 3 clase, atunci afară de d-sa vor fi angajați încă 4 profesori.

Marele duce Vladimir, unchiul țarului, a sosit ieri împreună cu soția sa și un fiu, însoțit de mai mulți generali ruși, în Budapesta. După vizitarea orașului înălții oaspeții au luat trenul spre Sofia, unde vor asista la festivitățile comemorative.

Cunucie. Sabina Nicola și Iosif Nicoră, candidat de preot, își vor celebra cunucia religioasă Duminecă, în 2/15 Septembrie în biserică cea mare gr. or. din Albac-Arada. Albac-Arada. — Ciunga.

Băncile populare din România. Casa centrală a Băncilor populare și cooperativelor sătești a scos la lumină zilele acestea »Anuarul Băncilor populare din România pe anul 1906«. În această lucrare de o însemnătate deosebită, se vede situația Băncilor populare la sfârșitul anului 1906. Extragem din prefața dela începutul volumului datele următoare: Numărul Băncilor populare a crescut într-o progresiune statornică, dela 1902 încoace. La 1 Septembrie 1902 nu erau în țară decât 700 bănci cu 59.844 membri, și cu un capital de 4.250.600 lei. La 1 Iulie 1904, numărul Băncilor s'a ridicat la 1625 cu 121.786 membri, cu un capital de 10.086.020 lei și cu 2.431.112 lei depuneri spre fructificare. La 31 Decembrie 1906, avem 2021 bănci populare cu 239.002 membri, capital subscris 20.035.054 lei, iar capital deplin vărsat 18.509.519 lei, care împreună cu depunerile spre fructificare și celelalte fonduri se ridică la suma de 27.275.474 lei. În acest răstimp, multe din băncile slabe au devenit puternice. Numărul din ce în ce mai mare al membrilor dovedește că sătenii se pătrund de foloasele ce le poate aduce tovarășia, și neîncrederea în instituție a dispărut.

Nouă bancnote de 20 cor. Ziarul »Pester Lloyd« află din loc competent, că banca Austro-Ungară se vede silită a scoate din circulație bancnotele actuale de 20 cor. și a-le înlocui cu o nouă emisiune, aceasta din cauza numeroaselor falsificări, cari s'au adus în circulație în timpul din urmă. Lucrările pregătitoare pentru noua emisiune sunt deja în curgere și peste scurt timp noile bancnote vor fi predate destinațiunii.

Repausul Dominecal în rachierii. În ministeriul reg. ung. de finanțe s'a elaborat un memorandum în ce privește închiderea cârciumelor, în cari se vinde rachiu, în zile de sărbători și Dumineci. Acest memorandum a fost trimis ministeriului de comerț, în a cărui competență stă regularea repausului Dominecal. Ministrul de comerț, după cum se anunță din Budapesta, va aproba dispozițiunile cerute în memorandum. Ministrul de finanțe e gata între altele a se învoi, ca în Dumineci și sărbători să nu se mai vândă rachiu mai bun începând dela orele 10 a. m., iar rachiu ordinar să nu se pună deloc în vânzare în zilele amintite. De asemenea vor fi controlați cu mai mare rigoare cei cari posed licențe pentru vânzarea rachiuului și se va dispune ca acelora, cari contravin legii, să li se de tragă licența.

Serbarea dela Călugăreni. Duminecă s'a serbat la Călugăreni aniversarea victoriei câștigată de Mihail Vizeazu la 13 August 1595 contra armatelor lui Sinan-Pașa. La serbare au asistat d-nii Ștefan Șihleanu, delegat al ministerului instrucțiunii publice, și d. I. Th. Ghica, prefect de către protoereul Popian, după care au ținut cuvântări d-nii Șihleanu, I. Ghica, colonelul Vasilescu, comandantul regimentului 5 Vlașca, Niculescu, revizor școlar, și Popescu, învățător în Călugăreni. Muzica regimentului 5 Vlașca a intonat diferite arii naționale, iar elevii școlii din Călugăreni au făcut diferite exerciții libere. Apoi a urmat defilarea micilor dorobanți,

a elevilor școlii de meserii din Clejan și a unei companii de infanterie. La prânz s'a dat un banchet.

O nouă dramă română. Cetim în »V. Națională«: D. Nicolae Pandelea, profesor, cunoscut publicului prin frumoasele traduceri după »Quo Vadis« și »Educația Voinei«, va prezenta zilele acestea Teatrului Național o dramă originală în trei acte intitulată »Ultimul Vlăstar« cu subiect naționalist. Citită prealabil într'un cerc de profesori universitari, lucrarea aceasta a fost primită cu o vie admirație și i-se prevede un frumos succes în viitoarea stagiune.

Vaporul »Regele Carol« prins de o furtună pe mare. Din Constanța se telegrafiază »Universului«: Vaporul »Regele Carol« a sosit ieri (Duminecă) dim., cu o întârziere de 10 ore. Eșind din Bosfor a fost apucat de o groaznică furtună. Apa a intrat pe punte. Aruncându-se toată marfa în mare și cu o iuteală de 5 mile (în loc de 18), vaporul a ajuns târziu la Caliacra. Toți pasagerii erau îngroziiți. Vaporul nu a suferit nici o avarie. Pagubele marfei aruncate de pe punte, se evaluează la 15 mii. Furtuna și valurile au aruncat 3 marinari, cari dormeau pe punte, în partea de jos a vaporului. Marinarii nu s'au înecat. Ieri dimineață când au ajuns în port, pasagerii, în număr de 150, au mulțumit căpitanului și ofițerilor.

Aurelia Vulcan nasc. Popovici cu inima frântă de durere anunță trecerea la cele eterne a scumpului și neuitatului soț

Iosif Vulcan

membrul Academiei Române, președintele fondului de teatru național român, membrul de onoare al Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român, membrul societății literare »Kisfaludy«, președintele direcțiunii institutului de credit și economii »Bihoreana«, ș. c. l.

urmată după grele suferințe astăzi la 26 August (8 Septembrie) 1907, dimineața la ora 6 în etate de 66 ani împărțășit cu sfintele taine.

Osămintele scumpului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică după ritul bisericii gr. cat. la 28 August (10 Septembrie) ora 10 a. m. în cimitirul orașenesc Oradea-mare (Nagyvárad) 26 August (8 Septembrie) 1907.

In veci amintirea lui!

Roada anului 1907

în lumea întreagă.

De câte-ori simțim că ne amenință vre-un neajuns, ne place să ne mângâiem cu gândul, că doar o avea vecinul, ori fratele — ne-or ajuta ei cumva. Cam așa s'au mai mângâiat cei mai mulți și acum când s'a știut că roada de bucate în anul acesta la noi în țară e mai mică, mai slabă ca în anul trecut.

Și mângâierea aceasta ne părăsește acum, când din datele oficiale ce le publică ministrul de agricultură al țării noastre, — știm că nu numai în țara noastră, dar în lumea întreagă s'au făcut în anul acesta mai puțin bucate, ca în cei din urmă doi ani.

După aceste socoteli, în anul acesta, în lumea întreagă s'au făcut 3076 milioane (și 078) măji metrice de bucate, (o maje are 100 kilograme sau cam 6—7 măsururi de câte 20 litri) adică mai puțin ca în anul trecut cu 174 milioane (și 084) măji metrice.

Din aceste bucate s'au produs în Europa:

Grâu 477 mil. măji m. față de 528 măji din anul 1906.

Săcară 366 mil. măji m. față de 360 măji din anul 1906.

Orz 218 mil. măji m. față de 218 măji din anul 1906.

Ovăș 364 mil. măji m. față de 344 măji din anul 1906.

Cucuruz 150 mil. măji m. față de 180 măji din anul 1906.

În celelalte părți ale lumii s'a produs în total: 1502 milioane măji metrice de bucate față de 1621 milioane măji metrice de bucate din anul trecut.

În special mai puțin s'a produs în anul acesta grâu, cucuruz și ovăș, pe când săcară și orz în anul acesta e mai mult ca în 1906.

Peste tot în lumea întreagă — Europa, Americile, Africa și Australia laolaltă

— bucatele produse în anul acesta dau următoarele cifre:

	în milioane de măji metrice		
	în 1907	în 1906	diferința
grâu	859-86	938-48	— 78-62
săcară	407-14	399-24	+ 7-9
orz	331-35	326-30	+ 5-05
ovăș	541-19	535-92	+ 6-77
cucuruz	937-24	1051-68	— 114-74
Total	3076-78	3251-52	— 174-84

Prin urmare cantitatea tuturor bucatelor în anul 1907 a fost mai mică decât în anul 1906 cu aproape 175 milioane (174-84) măji metrice. În mijlociu socotit, în anul acesta săcară, orz și ovăș a dat o roadă mai bună, dar în același timp grâu și cucuruzul din anul acesta e mai puțin ca în anul trecut.

După socoțile făcute prin magazinele negustorilor și prin coșurile gazdelor au rămas din anul trecut cam:

	în milioane de măji metrice	
	în 1907	în 1906
grâu	42-62	48-64
săcară	8-54	5-34
orz	4-96	4-76
ovăș	8-41	18-94
cucuruz	9-91	12-57
Total dar	74-46	față de 90-25

Ca să putem socoti dacă bucatele rodite în anul acesta vor fi oare îndestulătoare pentru susținerea întregii omenimi, facem pe temeiul întrebunțării din anul trecut o socoteală, după care, pentru mănecare și sămânță în anul următor 1907/8 va fi de lipsă cam 3146 milioane măji metrice de bucate (grâu, cucuruz și toate laolaltă). Fața de această trebuință în anul acesta s'a produs numai 3077 milioane. Ar fi dar o lipsă de 67 milioane măji metrice. Știm însă că în magazine au rămas cam peste 74 milioane măji și astfel ar mai întrece încă vre-o 5 milioane. Ca să fie așa însă ar trebui ca până la sfârșitul anului economic 1907/8 (până în August 1908) toate bucatele din toate magazinele să fie scoase la vânzare — ceea-ce cu greu să va întâmpla și astfel în multe părți foamea încă să va ivi.

Țineți bine samă de groaza acestor numeri, care ne spun mai lămurit decât ori-ce vorbe că în anul acesta în multe părți foamea își va arăta chipul fioros.

Noi să grijim cel puțin de atâta, oasă nu vindem acum ieftin, ca să fim siliți să cumpărăm scump în primăvară. Mai ales, că zile grele ne așteaptă. »Tovărășia«.

ULTIME STIRI.

București 10 Sept. Academia Română, fiind încunoștiunțată despre moartea valorosului ei membru Iosif Vulcan, a însărcinat pe membrii ei A. Marinescu și V. Mangra să-o represente la înmormântare și să depună o cunună. Pe edificiul Academiei a fost arborat drapelul negru. — Cor.

București, 10 Sept. — La cimitirul Bellu a avut loc ieri înmormântarea ilustrului scriitor B. P. Hasdău. Erau de față d-nii dr. Istrati, Iuliu, Bărbulescu, Mehedinți, Al. Vlăduțu Iuliu Dragomirescu, reprezentanții presei și un public număros.

Onorurile militare au fost făcute de compania bacalaureaților. Serviciul divin a fost oficiat de arhiereul Nifon Ploșteanu. Au vorbit d-nii Onciu din partea Academiei și a Facultății de litere și d. I. Bărbulescu din partea Universității de litere.

Berlin, 10 Sept. — »Lokal Anzeiger« află din Constantinopol că sultanul a dat ordine să se elaboreze un proiect pentru reformarea justiției din Macedonia. Aceasta pentru a-l opune proiectului Austro-Ungariei și Rusiei, care tind să exercite, în viitor, un control asupra justiției din Macedonia. Sultanul e decis să se opne acestor tendințe ale Rusiei și Austro-ungariei.

Petersburg, 10 Sept. — Intâlnirea dintre regele Angliei și țarul Nicolae e definitiv stabilită. Ea va avea loc în apele Finlandei. Înainte de întrevedere se va publica textul complet al acordului dintre Anglia și Rusia.

Paris, 10 Sept. — Guvernul a primit o telegramă a generalului Drude anunțând că delegații și notabilii marocani cari trebuiau să sosească cu șeicul El Mares la Casablanca, n'au sosit. În consecință, generalul Drude a hotărât să mai prelungească până ieri seară armistițiul acordat iar dacă delegații marocani nu vor sosi până seara spre a face act de supunere, ostilitățile vor fi începute mâine. Dela sosirea trupelor în Casablanca au perit uciși 800 marocani.

Bibliografie.

Ullranda de *Carmen Sylva*, dramă în două acte, în versuri, traducere de A. Steuerman. Biblioteca pentru toți No. 275. Prețul 30 de bani. Frumoasa dramă a M. S. Reginei Elisabeta e una din cele mai puternice creațiuni izvorâte din fantazia nespuse de bogată și fecundă a Augustei scriitoare. Eroii piesei sunt figuri din timpuri și locuri departate; dar pasiunile ce se frământă în sufletele lor, acțiunea pe care o desfășoară sunt atât de omenești și de vii, încât ne captivează din primele momente și ne mișcă profund. Atât pe scenele germane cât și pe acele românești — la Iași în prezența M. M. L. L. și apoi la Teatru Național din București — rolul Ullrandei, a fost creat de marea artistă Agata Bărsescu și a obținut un succes strălucit.

Diverse.

Desgropări în Egipt. Descoperirile din urmă la Sakkarah în Egipt, unde se fac cercetări de patru ani, au dat la iveală o multime de păpuși de lemn și de lucruri tot de lemn, cari par a fi jucării. G. Maspéro însă e de altă părere. Iată ce scrie în »Journal des Débats«: Multe din aceste lucruri de lemn le-au ros pe dinlăuntru așa de bine furnicile albe (termitile) în cât s'au făcut praf cum a pus cine-va mâna pe ele. Altele au scăpat roase numai pe jumătate; iar altele, cele date cu un fel de lac, au rămas neatinsse, tefere ca totul. Vedem o bucătărie, cum erau la casele de burhezi egipteni, acum cinci mii de ani. În față, spre drum e un zid scund și o ușă, la o parte. În dărătul bucătăriei e o curte, în față e bucătăria acoperită cu o strășină mare răzimată pe 2 stâlpi cu capetele de sus în formă de floare de lotus.

În bucătărie păstrau în chiupuri de piatră grâu, orz, vin, apă, oleiul. În față pe zid făceau bucatele. În dărăt în curte vedem trei înși tăind o vacă. Lângă ei un bucatar frige o găină trasă'n frigare. Altă grupă de chipuri de lemn arată un concert, înainte de masă.

Un bărbat stă pe un fel de jeț, iar femeea pe un scaun, îmbrăcată cu haina slobodă obicinuită. Amândoi ascultă cântecul a doi harpiști, cari stau lângă ascultători în picioare. În față părechei de soți stau ciuchite trei cântăreți din gură.

Mai sunt oameni, cari taie lemne cu ferăstrăul ca să dureze mobile; olari cari fac oale pe roate și apoi le ard în cuțor.

Femei galbene cu câte un copil negricios alături cară fructe pentru stăpâni, iar două luntre, una cu pânzele ridicate, alta cu catargul lăsat jos și cu vislași, așteaptă porunci.

Toate aceste lucruri aveau de scop a face viața plăcută răposaților pe cea lume. După credința Egiptenilor aceste lucruri, prin însăși fapta că erau în mormânt, asigură toate bunățile ce arătau și asta pe vecii vecilor. Grupile deschise până acuma la Sakkarah, în mare parte prădate de mult, erau ale unor slujbași înalți ai țaraului, militari și civili, cari s'au adunat și după moarte în jurul mormântului stăpânului lor, a cărui groapă nu s'a descoperit încă.

Se știe că într-o vreme mai veche în gropau împreună cu morții pe femei, pe robi, pe servitori, cai, vite aabe. etc. și chiar lucruri ca mobile. În vremea veche mormintele erau chiar casele, în cari locuise răposatul. Înlocuirea oamenilor, animalelor, mobilelor prin chipuri de lemn mici sau mai târziu prin zugrăveli pe păreții mormântului, a fost un progres în îmblânzirea obiceiurilor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Braniceu

